

Jak 3
Opw 754; votum/groet; Opw 734; gebed; lezen Jak 3; Your Name; preek; muziek; gem gebed + 'Gebed voor de werkdag' (Sela); zegen met 'Gods zegen voor jou' (Sela); collecte met muziek
Bergschenhoek 25.4.2021

Klein maar fijn of klein met venijn **dia**

Klein maar fijn of klein met venijn. Dit was een van de opschriften die werden genoemd in de kring, waarmee ik deze preek voorbereidde. Ik denk: het probleem helder neergezet.

Onze tong: klein maar fijn of klein met venijn. Wat Jakobus zegt: zo'n klein orgaan. Maar wat een invloed! Zoveel moois als je ermee kunt brengen, mensen laten stralen en opbouwen. Maar ook zoveel slechts, met diezelfde tong: mensen beschadigen en afbreken. En zo ontembaar als dat kleine orgaan is. De mens heeft de grootste wilde dieren kunnen temmen, zegt Jakobus, maar niet zijn eigen tong...

Vandaar deze preek met als thema: Tem de tong! Ook een opschrift uit diezelfde kring. Helemaal waar Jakobus 3 over gaat. *Tem de tong*. Waarom en hoe. Daar wil ik het met jullie over hebben. Jakobus 1 en 2 met al hun nadruk op 'geloven moet je doen' lopen dus hierop uit. Geloof in de praktijk – misschien vraag je je wel af: waar gaat dat dan over en hoe ziet het eruit? Nou, zegt Jakobus, dit dus. Denk niet aan allerlei hoogvliegende christelijke actie, begin maar gewoon heel dichtbij, met iets waar je elke dag mee te maken hebt en dat voor niemand ver weg ligt: hoe gebruik jij je tong? Hoe spreek je met en over anderen? Daarin zal om te beginnen naar voren komen: of je niet alleen gelooft, maar ook doet.

Wij struikelen allemaal **dia**

Ik proefde veel herkenning bij wat Jakobus schrijft. Dit probleem kennen we allemaal. Het is moeilijk om je tong in bedwang te houden. Groot, klein, jong of oud, het maakt niet uit. Iedereen loopt er tegen aan. Op het werk lukt het nog, zei iemand in de kring, maar thuis is een ander verhaal. Bij mij is het vaak andersom, zei een ander. Hoe vaak gaat het mis en hoe groot is dan de schade. Mensen gekwetst, relaties verziekt, wantrouwen onderling – alleen omdat wij onze tong niet kunnen bedwingen. Jakobus beschrijft het beeldend. Hoe je zegen kunt brengen met de tong, maar tegelijk ook vuur uit de hel ermee kunt ontsteken. Hoe de tong een klein vlammetje is dat een heel bos in de as kan leggen. We vonden het eigenlijk best confronterend. Hoe vaak gaan wij in de fout, en hoe onmogelijk lijkt het om er iets aan te doen...

In die kring werd moeiteloos de verbinding gelegd naar hoe wij mensen vandaag leven, en wat je tegen kunt komen in onze samenleving. Wat gaan mensen vaak speels om met de waarheid. Denk aan Mark Rutte een paar week geleden en nu weer met zijn: 'Ik kan het me

niet meer herinneren'. De politiek is misschien sowieso wel een plek waar je kunt zien hoe het gaat: met een klein vlammetje een heel bos in brand steken, met dezelfde mond zegenen maar ook vervloeken... Of denk aan hoe je vandaag de dag juist getraind wordt om vooral goed voor jezelf op te komen, van je af te bijten als het moet, desnoods ten koste van de ander, jammer dan...

Jakobus is eerlijk: 'Wij struikelen allemaal'. *Wie niet struikelt is zijn spreken is een volmaakt mens*. En die zijn er niet. Ja, we struikelen allemaal! Wel zo fijn om daar maar gewoon mee te beginnen en het toe te geven. Zeg maar gewoon eerlijk hoe het is. We struikelen allemaal, maar tegelijk voelen we het belang: wat als het ons zou lukken, de tong temmen – wat een ellende wordt ermee voorkomen en wat een zegen zou het zijn voor hoe we met elkaar samenleven en omgaan.

Van venijn naar wijsheid **dia**

Nou, en precies daarbij wil Jakobus helpen. Ja, hij is eerlijk: wij struikelen allemaal en niemand is volmaakt. En ja, de tong is een onbedwingbaar orgaan. En ja, de mens heeft zo'n beetje alle wilde dieren weten te temmen, maar niet zijn eigen tong. Maar dat betekent niet, dat je je daarbij hoeft neer te leggen. Dat doet Jakobus in ieder geval niet. Het kan anders. Hoe dan? Je leest het op het eind van het hoofdstuk, vers 17-18, waar Jakobus een pleidooi doet voor wijsheid.

Lieve mensen, lees het nog eens door straks. Laat je raken. De wijsheid van boven, de wijsheid die van God komt. Indrukwekkend en aanlokkelijk! *'De wijsheid van boven is vóór alles zuiver, en verder vredelievend, mild en meegaand, ze is rijk aan ontferming en brengt niets dan goede vruchten voort'*. Tegenover de wijsheid die van beneden is, aardse wijsheid. Die is aards, ongeestelijk en demonisch en wordt gedreven door jaloezie en egoïsme. Hemelse wijsheid als de 'zachte' wijsheid van God. Altijd met ontferming bewogen, mensen liefdevol benaderd en niet genadeloos af geserveerd. Screen onze emails, discussies en gesprekken er maar eens op... Bij de preekvoorbereiding zei iemand: Dit is de keuze die elke dag gemaakt moet worden. Waar ga jij voor: voor venijn of voor wijsheid? Hoe wil jij leven? Het deed hem denken aan Jezus' Bergrede, die op een soortgelijke manier voor de keuze stelt. Dit is het leven in Gods koninkrijk – wil jij meedoen?

Maar tegelijk werd benoemd: ja, mooi dat vers 17-18, maar is het geen onhaalbare droom? Hoe kom ik daar ooit uit? Jakobus 3 werd in eerste instantie door sommigen niet als bemoedigend ervaren. Er wordt je ingepeperd dat je niet goed met je tong omgaat en vervolgens een idealistisch beeld voorgehouden. En dat is een goede vraag: hoe komen we uit bij vers 17-18? Is dat mogelijk? Want dat spraken we ook uit naar elkaar: hoe mooi zou het zijn als we hier dichterbij in de buurt komen. Als we hierin het verschil maken in de wereld vandaag. Zo willen we leven, daarheen op weg: niet meer dat venijn, maar de wijsheid van boven in wat en hoe wij de dingen zeggen!

Leren vanuit de bron **dia**

Maar hoe kun je daarbij uit komen? Hoe leren wijs te worden? Iemand in die kring zei: Ik ben al best op leeftijd, en ik heb nu pas het gevoel dat ik het aan het leren ben, wijsheid komt misschien wel met de jaren... Ja, lieve mensen, een leven lang leren dus, *quick fixes* bestaan niet... Maar Jakobus doet een aanzet in vers 9-12. Hij wijst op de bron waaruit je leeft. *Laat een bron soms uit dezelfde ader zoet en bitter water opwellen?* Een zilte bron kan geen zoet water geven... De vraag is: uit welke bron tap jij?

Daar begint het mee, denk ik. Daar begint alles mee. Waar ligt je bron? 'Beneden' bij jezelf, in die aardse wijsheid, ongeestelijk, demonisch en egoïstisch? Of bij God, de wijsheid van 'boven', die zachte wijsheid, vredelievend, mild en meegaand? Lieve mensen, het begin van de leerweg om de tong te leren temmen: kiezen voor Jezus als de bron van je leven. Ja, een keuze die je maakt: ik wil van Hem zijn en me door Hem laten leiden. Want als je nou toch goed kijkt naar vers 17-18, die prachtige verzen over Gods wijsheid nog eens tot je laat doordringen – ademt dat dan niet aan alle kanten Jezus? Zo was Hij. Jezus ten voeten uit. De wijsheid van God, de wijsheid van 'boven', in eigen persoon. Zuiver, vredelievend, mild, meegaand en rijk aan ontferming. Wijsheid die niets dan goede vruchten voortbrengt, onpartijdig is en oprecht.

Zie je? Jakobus wijst de weg achter Jezus aan. In bemoedigend opzicht: reken op Jezus, Hij trekt je mee. Als een aansporing ook: achter hem aan dus. En precies zo wil ook ik Jezus ter sprake brengen. In deze preek, en in alle. We hadden het over in die kring: het klinkt zo gauw als een dooddoener. Jezus vergeeft toch wel... Nee, zo niet, want dat inspireert totaal niet. Nodigt alleen maar uit om te blijven zitten waar je zit. Ik wil het echt anders. Jezus jou en mij laten uitdagen, uitnodigen, inspireren. Kijk, zo ben Ik, zegt Hij, Ik wil het jou geven, Ik wil het jou leren, vertrouw Mij. Ik ga je helpen. Ga jij mee?

Hoe word je wijs? **dia**

Ik weet niet hoe jullie dat hebben, maar bij mij maakt Jakobus 3 een verlangen los. Zou dat niet mooi zijn: ik, jij, wij, achter Jezus aan leren we onze tong steeds meer bedwingen. In onze gesprekken, discussies, emails, ontmoetingen noem maar op. Ja, we willen het leren. En leren betekent altijd dat je zegt: ik kan het niet één keer, er gaat tijd overheen, maar gaandeweg kom ik wel verder. Leren dus. Eerlijk en hoopvol tegelijk. Eerlijk, omdat je zegt: wij struikelen allemaal. Tegelijk hoopvol: maar we kunnen er wél verder in komen. Nee, we zijn hier geen etalage van volmaakte mensen. We zijn een oefenplaats voor struikelaars. Van Jezus willen we leren. Achter Hem aam die tegelijk inspireert en vergeeft. Ons aanspoort en tegelijk mild is. Hoe goed is dat, zei iemand in die kring, op mijn tenen lopen hoef ik niet.

Er is ruimte om te leren dus. En hoe leert een mens? Nou, denk aan hoe dat met kinderen gaat. Hoe leren zij? Er kwam van alles los in die kring, toen ik deze vraag stele. Ze lepelden

het zo op. Kinderen leren met vallen en opstaan – je kunt het niet in één keer. Kinderen leren met veel geduld van hun ouders of hun leerkrachten. Dus: stap voor stap, beetje voor beetje. Er gaat tijd overheen. Kinderen leren ook door te oefenen. Veel te oefenen. Soms tot vervelens toe. Vinden zij, tenminste. Maar zo leren ze wél. Iemand in die kring zei: wij zeggen altijd thuis *'door proberen kun je leren'*. En we noemden het belang van aanstekelijke voorbeelden. Iemand vertelde daarover: er was iemand in mijn eigen omgeving die wijs en meegaand reageerde op een botte uitval, waar ik zou zijn ontploft, en dat was voor mij echt een eyeopener: zo kan het ook! Voorbeelden dus. Denk aan mensen om je heen. Maar denk ook aan Jezus, Hij voor ons uit.

Zo kunnen we leren. Net zo als kinderen. Samen in de leerschool van Gods hemelse, 'zachte' wijsheid. Leren wijs te worden, de tong te temmen. Stap voor stap, met vallen en opstaan, en vooral veel oefenen, elke dag, elkaar meenemen en je samen door Jezus laten meenemen. Wij samen, onze kerk, geen etalage van volmaakte mensen, maar oefenplaats voor struikelaars!

Slot dia

Klein maar fijn of klein met venijn, daar begonnen we mee. Lieve mensen, de eerste blik op Jakobus 3 maakte de mensen in de kring die ik sprak, niet meteen vrolijk. Maar op het eind zei er een: *'Alleen het gesprek dat we samen nu hebben helpt al om er anders naar te kijken'*. En we spraken elkaar nog niet eens anderhalf uur... Wat zou er dan kunnen gebeuren, als we gewoon beginnen, niet alleen praten maar ook doen! Gewoon gaan oefenen. Nu wil ik wat zeggen: in een mail, in een gesprek. Doe ik dat met Gods 'zachte' wijsheid, de wijsheid van boven, mild, vredelievend en meegaand? Oefenen. De eerste keren gaat het nog niet zo goed, want alle begin is moeilijk. Maar toch volhouden. En dan merken dat die tong van ons gaandeweg en stukje bij beetje steeds meer getemd wordt. Omdat we aan Jezus verbonden zijn. Omdat zijn Geest in ons aan het werk is. Door proberen kun je leren. Dus kom op, laten we onze tong temmen. Zeker, met vallen en opstaan. We zullen vaak genoeg op ons gezicht gaan. Maar we gaan stug door. Moet je zien wat er dan gebeurt!

Amen